

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 21 NOVEMBER 2003 BETREFFENDE HET PREVENTIEVE GEZONDHEIDSBELEID EN TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 29 MEI 2020 TOT ORGANISATIE VAN HET CENTRALE CONTACTONDERZOEK DOOR EEN SAMENWERKINGSVERBAND VAN EXTERNE PARTNERS, HET LOKALE CONTACTONDERZOEK DOOR LOKALE BESTUREN OF ZORGRADEN EN TOT ORGANISATIE VAN DE COVID-19-TEAMS IN HET KADER VAN COVID-19

Samenvatting

Het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en tot wijziging van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van het centrale contactonderzoek door een samenwerkingsverband van externe partners, het lokale contactonderzoek door lokale besturen of zorgraden en tot organisatie van de COVID-19-teams in het kader van COVID-19 heeft vooral tot doel wijzigingen aan te brengen om, in het kader van COVID-19:

- de gegevensdeling over de verplichte tijdelijke afzondering te verfijnen;
- lokale besturen een rechtsgrond te bieden voor het ondernemen van acties om de bronopsporing te versterken en in te zetten op quarantainecoaching.

Verder worden kleine correcties en aanvullingen beoogd in de bestaande teksten die betrekking hebben op COVID-19.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

COVID-19 en preventief gezondheidsbeleid in dat kader

Op 11 maart 2020 heeft de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) de uitbraak van het SARS-CoV-2 virus uitgeroepen tot een pandemie. Het SARS-CoV-2 virus is een zeer besmettelijk virus dat de ziekte COVID-19 veroorzaakt.

Ook België bleef niet gespaard van deze pandemie. De Nationale Veiligheidsraad, waarin de vertegenwoordigers van de federale overheid en de gefedereerde entiteiten zetelen, werd ermee belast om in het kader van de COVID-19-gezondheids crisis en om een verdere verspreiding van het SARS-CoV-2 virus tegen te gaan, overleg te plegen om op elkaar afgestemde maatregelen te nemen teneinde de verdere verspreiding van COVID-19 te beperken.

In het voorjaar namen de federale overheid en de Vlaamse Gemeenschap verschillende maatregelen in die zin die vooral tot doel hadden om de fysieke contacten tussen personen te minimaliseren tot wat noodzakelijk was. In een latere fase van de COVID-19-crisis werden een aantal maatregelen versoepeld, waardoor er opnieuw meer fysiek contact tussen personen was. Dat bracht het risico met zich mee dat het aantal gevallen van COVID-19 opnieuw zou toenemen, dus was het noodzakelijk ook dan de nodige maatregelen te nemen om een verdere verspreiding van COVID-19 tegen te gaan.

Een van die noodzakelijke maatregelen was, en is nog steeds, het contactonderzoek dat zijn decretale basis kreeg in het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19. Voor een uitgebreidere situering met betrekking tot dat decreet, kan worden verwezen naar de parlementaire documenten daaromtrent (314 (2019-2020) nr. 1-5).

Het voormelde decreet van 29 mei 2020 werd aangepast bij decreet van 18 december 2020 tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19 (488 (2020-2021) nr. 1-5). Deze aanpassing was nodig omwille van het voormelde samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020, en het advies nr. 64/2020 van de Gegevensbeschermingsautoriteit van 20 juli 2020, waardoor het decreet aan een update toe was. Ook enkele elementen die nog niet geregeld bleken te zijn en een basis in de regelgeving vereisen, werden geregeld.

In de huidige fase van de COVID-19-crisis is bijvoorbeeld een belangrijke rol weggelegd voor lokale initiatieven die zijn ontstaan bij de lokale besturen en de zorgraden. Een basis in de regelgeving en een juridisch kader dat gegevensuitwisseling met deze lokale initiatieven mogelijk maakte, ontbrak.

Bij het voormelde decreet van 18 december 2020 werd eveneens het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid geactualiseerd om een gepast antwoord te bieden op de nood om bepaalde categorieën van personen in tijdelijke afzondering te laten gaan om verdere verspreiding van COVID-19 tegen te gaan, het toezicht op en de sanctionering van de niet-naleving ervan.

Het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19 bouwde verder op de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap om het verspreiden van infecties tegen te gaan door de taken, die normaal gezien zijn voorbehouden aan de aangeduide ambtenaren-artsen en ambtenaren, in het kader van het COVID-19, tijdelijk ook toe te kennen aan een samenwerkingsverband van externe partners.

In het licht van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 tussen de Federale staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, betreffende de gezamenlijke gegevensverwerking door Sciensano en de door de bevoegde gefedereerde entiteiten of door de bevoegde agentschappen aangeduide contactcentra, gezondheidsinspecties en mobiele teams in het kader van een contactonderzoek bij personen die (vermoedelijk) met het coronavirus COVID-19 besmet zijn op basis van een gegevensbank bij Sciensano, werden de bepalingen met betrekking tot de contactopsporing door een samenwerkingsverband van externe partners met het decreet van 18 december 2020 aangepast. Ook werd een databank veldonderzoekers opgericht, die essentieel is voor bepaalde verwerkingen in het kader van fysieke bezoeken door de veldonderzoekers van het contactcentrum en om de veldonderzoekers supervisors toe te laten de voormelde fysieke bezoeken op te volgen. Met het decreet van 18 december 2020 werd verder de mogelijkheid voorzien voor lokale besturen of zorgraden om lokale contactcentra op te richten en voor zorgraden om COVID-19-teams die verschillende activiteiten uitvoeren, op te richten. Het kader voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van die lokale initiatieven werd ook meegenomen.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Het tegengaan van het verspreiden van infecties kadert binnen de bevoegdheid voor de preventieve gezondheidszorg en is decretaal vastgelegd in artikel 44 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid:

"Art. 44. §1. De Vlaamse regering beoogt uitbreiding van schadelijke effecten, veroorzaakt door biotische factoren, tegen te gaan bij de mens.

§ 2. Ze kan, met betrekking tot biotische factoren die een potentieel gevaar vormen voor de volksgezondheid, initiatieven nemen om een verspreiding van infecties tegen te gaan."

De bevoegdheid om personen te contacteren die in contact gekomen zijn met een persoon die besmet is met een meldingsplichtige infectieziekte met als doel om die personen te informeren en aanbevelingen te geven, om zo de verdere verspreiding tegen te gaan van de infectie en om die personen achteraf op te volgen en te kijken of de aanbevelingen gevolgd worden is decretaal voorbehouden voor ambtenaren-artsen en ambtenaren die daarvoor zijn aangeduid.

"Art. 46. De ambtenaren-artsen en de ambtenaren, bedoeld in artikel 44, § 3, 2° en 3°:

1° nemen, zo nodig, contact op met andere binnenlandse, buitenlandse of internationale terzake bevoegde gezondheidsautoriteiten om de verspreiding van infecties tegen te gaan;

2° hebben, binnen de perken van hun opdracht en voorzover dat noodzakelijk wordt geacht, van vijf uur 's morgens tot negen uur 's avonds vrije toegang tot alle plaatsen en ruimten waar een mogelijke besmettingsbron werd vastgesteld of wordt vermoed van een besmettelijke ziekte die een bijzonder gevaar vormt voor de volksgezondheid. Tussen negen uur 's avonds en vijf uur 's morgens is deze toegang beperkt tot collectieve inrichtingen waar personen overnachten;

3° mogen binnen de perken van hun opdracht en voorzover dat noodzakelijk wordt geacht:

a) elk onderzoek, elke controle en elke enquête instellen, alsook alle inlichtingen inwinnen die zij nodig achten om zich ervan te vergewissen dat de decreets- en reglementsbepalingen worden nageleefd;

b) bij de uitoefening van hun ambt de bijstand van de lokale of federale politie vorderen."

De gegevensdeling, vermeld in artikel 34/1 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid moet worden verfijnd met het oog op een adequate handhaving.

Zoals vermeld onder A. bouwde het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19 verder op de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap om het verspreiden van infecties tegen te gaan door de taken, die normaal gezien zijn voorbehouden aan de aangeduide ambtenaren-artsen en ambtenaren, in het kader van het COVID-19, tijdelijk ook toe te kennen aan een samenwerkingsverband van externe partners, maar werd dit verruimd met de wijzigingen, vermeld in het decreet van 18 december 2020: ook lokale besturen of zorgraden kunnen op basis daarvan lokale contactcentra oprichten en dezelfde taken vervullen als het samenwerkingsverband van externe partners. Verder konden naar aanleiding van die aanpassing ook covid-19 teams worden opgericht bij de zorgraden.

Met de wijzigingen uit het decreet van 18 december 2020 werd een juridisch kader voor lokale initiatieven voorzien, maar dat bleek onvoldoende en niet volledig op maat, aangepast aan de steeds wijzigende praktijk, die nodig blijkt om de noden

in de huidige fase van de pandemie te lenigen. Om de contact- en bronopsporing ter bestrijding van de Covid-19-pandemie te versterken, kunnen gemeenten in opdracht van een door de Vlaamse Regering aangewezen entiteit verschillende acties ondernemen om de bronopsporing te versterken en in te zetten op quarantainecoaching. Dit voorstel van decreet voorziet een rechtsgrond in die zin en biedt daarbij het noodzakelijke kader voor de verwerking van persoonsgegevens. Bovendien verdient gegevensdeling met lokale besturen en openbare centra voor maatschappelijk welzijn met het oog op andere quarantainecoaching dan de voormelde een duidelijker kader.

C. Totstandkomingsprocedure

Het gunstige advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 16 juni 2021. Er is geen budgettaire impact, waardoor met toepassing van artikel 31, §2 van het BVR VCO het gemotiveerde akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de begroting niet vereist is.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Het artikel 1 vereist geen verdere toelichting.

Artikel 2

Artikel 2 brengt een wijziging aan in artikel 34/1 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en voegt twee nieuwe persoonsgegevens toe aan de lijst van persoonsgegevens die door de bevoegde entiteit aan de gemeente worden bezorgd met het oog op de handhaving van de maatregelen, vermeld in artikel 47/1 van hetzelfde decreet, door de burgemeester van de hoofdverblijfplaats of een andere gepaste plaats waar die persoon in tijdelijke afzondering gaat: het telefoonnummer en de reden voor de tijdelijke afzondering. Het telefoonnummer is noodzakelijk om vlot contact op te kunnen nemen met de betrokkene. De reden voor de tijdelijke afzondering is van groot belang om twee redenen: 1) bij een bewezen of vermoedelijke besmetting is het risico op een verdere verspreiding van het virus groter als de regels niet worden gerespecteerd, er is met andere woorden een objectief verschillende situatie vanuit het oogpunt volksgezondheid (risico-inschatting) en 2) de regels voor de toepassing van de tijdelijke afzondering zijn anders (zo is een tijdelijke opheffing niet mogelijk) en is ook de handhaving anders (uitzonderingen die een tijdelijke opheffing mogelijk maken, moeten niet worden bevestigd).

Artikel 3

De definities in artikel 2 van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van het centrale contactonderzoek door een samenwerkingsverband van externe partners, het lokale contactonderzoek door lokale besturen of zorggraden en tot organisatie van de COVID-19 teams in het kader van COVID-19, gewijzigd bij decreet van 18 december 2020 worden met artikel 3 aangevuld. Wat een "lokaal bestuur" is, was nog niet gedefinieerd. Onder lokaal bestuur wordt verstaan: iedere gemeente van het Vlaams Gewest. De definitie voor "medische en psychosociale ondersteuning organiseren" was eerder opgenomen in artikel 6/2 van hetzelfde decreet, maar moet, nu die door andere aanpassingen meer voorkomt in de tekst, in artikel 2 worden vermeld.

Artikel 4

Artikel 4 haalt de definitie voor "medische en psychosociale ondersteuning organiseren" uit artikel 6/2 van hetzelfde decreet en voegt ", het testresultaat en de beslissing tot overruling hiervan als geen besmetting kon worden vastgesteld op grond van het testresultaat" toe als persoonsgegevens die de COVID-19-teams van de personen bij wie een COVID-19-test heeft uitgewezen dat ze besmet zijn en van de personen van wie de arts een ernstig vermoeden heeft dat ze besmet zijn met COVID-19, maar bij wie geen COVID-19-test is uitgevoerd of voorgeschreven, of bij wie de COVID-19-test heeft uitwezen dat ze niet besmet waren, verwerken voor het verrichten van de activiteiten, vermeld in artikel 6/2, §1, tweede lid. Uit het testresultaat kan eventueel ook worden afgeleid of een nieuwe (besmettelijkere) variant is vastgesteld.

Artikel 5

Artikel 5 voegt een artikel 6/3 in. Dat artikel bestaat uit twee paragrafen.

Paragraaf 1 bepaalt dat lokale besturen, onder de verantwoordelijkheid van de entiteit die de Vlaamse Regering aanwijst, de activiteiten 1° acties ondernemen om de bronopsporing te versterken en 2° quarantainecoaching kunnen verrichten.

De eerste activiteit bestaat uit:

- a) leggen van verbanden door analyse van de beschikbare gegevens, waardoor ogenschijnlijk willekeurige besmettingen tot één en dezelfde bron kunnen worden teruggebracht;
- b) detecteren van de hotspots via bronopsporing;
- c) nemen van allerhande initiatieven om deze hotspots te isoleren en uiteindelijk in te perken.

De tweede activiteit kenmerkt zich door:

- a) informeren van inwoners wanneer tijdelijke afzondering van toepassing is, welke procedures gevolgd worden en welke activiteiten toegelaten of niet toegelaten zijn, overeenkomstig de richtlijnen die worden geformuleerd door de bevoegde overheden;
- b) medische en psychosociale ondersteuning organiseren voor de personen bij wie een COVID-19 test heeft uitgewezen dat ze besmet zijn en voor de personen van wie de arts een ernstig vermoeden heeft dat ze besmet zijn met COVID-19, maar bij wie geen COVID-19-test is uitgevoerd of voorgeschreven, of bij wie de COVID-19-test heeft uitgewezen dat ze niet besmet waren.

De Vlaamse Regering kan de voormelde activiteiten nader preciseren.

Naar analogie met de bepalingen over de lokale contactcentra en de covid-19-teams in artikel 6 en 6/2 van hetzelfde decreet, zijn overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek de personen die de opdrachten binnen de lokale besturen uitvoeren, gebonden door het beroepsgeheim, is verder het toezicht geregeld, moet een inhoudelijk verslag worden gemaakt over de uitvoering van de opdrachten en krijgt de Vlaamse Regering delegatie om de nadere regels voor de inhoud van dat inhoudelijke verslag te bepalen. De lokale besturen moeten een medisch expert aanduiden, onder wiens verantwoordelijkheid de opdrachten conform artikel 9, lid 3, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG, hierna de AVG te noemen, worden uitgevoerd.

Paragraaf 2 bepaalt van welke personen welke persoonsgegevens worden verwerkt voor welke doeleinden, hoe die gegevens worden verkregen en wie er toegang toe heeft. Verder wordt de verwerkingsverantwoordelijke gespecificeerd, wordt de bewaartermijn vastgelegd en is er een delegatie voor de bepaling van technische en organisatorische maatregelen opgenomen.

Er wordt bepaald welke persoonsgegevens de lokale besturen verwerken van:

- de personen bij wie een COVID-19 test heeft uitgewezen dat ze besmet zijn en de personen van wie de arts een ernstig vermoeden heeft dat ze besmet zijn met COVID-19, maar bij wie geen COVID-19 test is uitgevoerd of voorgeschreven, of bij wie de COVID-19-test negatief was;
- de personen met wie die besmette of vermoedelijk besmette personen in contact zijn geweest.

De Vlaamse Regering heeft delegatie om de persoonsgegevens van de voormelde categorieën van personen nader te preciseren.

Een deel van de persoonsgegevens wordt door de bevoegde entiteit aan de lokale besturen bezorgd, een ander deel wordt door lokaal bestuur bij de betrokken personen ingewonnen.

De toegang van de lokale besturen tot de hierboven vermelde persoonsgegevens wordt beperkt tot de persoonsgegevens van de personen van wie de hoofdverblijfplaats of de andere gepaste plaats waar de betrokkene in tijdelijke afzondering verblijft, op het grondgebied van dit lokaal bestuur ligt.

De uitwisseling van bepaalde gegevens tussen de lokale besturen en de zorgaanbieders in het kader van de organisatie van de eerstelijnszorg wordt mogelijk gemaakt na toestemming van de betrokkene.

Een entiteit, aan te duiden door de Vlaamse Regering, treedt voor alle persoonsgegevens die ter uitvoering van dit artikel worden verwerkt, op als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG. Ter uitvoering van die taak en overeenkomstig artikel 28, lid 3, van de AVG stelt de bevoegde entiteit een verwerkingsovereenkomst op met de lokale besturen die als verwerker in de zin van de AVG zullen optreden.

Er geldt een bewaartermijn van dertig dagen, maar die termijn is niet van toepassing voor de persoonsgegevens van de personen bij wie een COVID-19-test heeft uitgewezen dat ze besmet zijn en van de personen bij wie de arts een ernstig vermoeden heeft dat ze besmet zijn met COVID-19, maar bij wie geen COVID-19-test is uitgevoerd of voorgeschreven, of bij wie de COVID-19-test heeft uitgewezen dat ze niet besmet waren, als de medische en psychosociale ondersteuning bij die personen langer dan dertig dagen duurt. Dan worden de persoonsgegevens tot maximaal drie dagen na het einde van die ondersteuning bewaard.

Net als in artikel 6 en 6/2 van hetzelfde decreet zal de Vlaamse Regering bepalen welke technische en organisatorische maatregelen de lokale besturen moeten treffen ter bescherming van de verwerking van de persoonsgegevens door de lokale contactcentra.

Artikel 6

Artikel 6 voegt in hetzelfde decreet een artikel 6/4 in. Dat artikel 6/4 maakt gegevensdeling mogelijk tussen enerzijds een bevoegde entiteit die door de Vlaamse Regering is aangewezen als verwerkingsverantwoordelijke voor de doorgifte van de persoonsgegevens van een persoon bij wie een COVID-19-test heeft uitgewezen dat hij besmet is met COVID-19, van een persoon van wie de arts een ernstig vermoeden heeft dat hij besmet is met COVID-19, maar bij wie geen COVID-19-test is uitgevoerd of voorgeschreven, of bij wie de COVID-19-test heeft uitgewezen dat hij niet besmet was, en van een persoon met wie voormelde

personen in contact zijn geweest, en anderzijds het lokaal bestuur en het bestuur van het openbaar centrum voor maatschappelijke welzijn van de gemeente waarin de hoofdverblijfplaats of een andere gepaste plaats waar de betrokkene in tijdelijke afzondering verblijft, gelegen is, met het oog op andere quarantainecoaching dan die vermeld in artikel 6/3, §1, eerste lid, 2°, van hetzelfde decreet. Het lokaal bestuur en het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn vinden hier hun respectievelijke rechtsgrond voor in artikel 2 van het decreet over het lokaal bestuur en in artikel 57, §1, van de Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn. Er wordt precies bepaald van welke personen welke persoonsgegevens worden verwerkt voor welke doeleinden. De Vlaamse Regering heeft delegatie om de persoonsgegevens nader te preciseren.

Het lokaal bestuur of het bestuur van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn is de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van de persoonsgegevens die het op basis van deze bepaling heeft ontvangen. Er geldt een bewaartermijn van dertig dagen, maar die termijn is niet van toepassing voor de persoonsgegevens van de personen bij wie de quarantainecoaching langer duurt. Dan worden de persoonsgegevens tot maximaal drie dagen na het einde van die ondersteuning bewaard.

De voormelde gegevensdeling kan pas doorgang vinden als een protocol wordt gesloten conform artikel 8, §1, van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Artikel 7

De inwerkingtredingsbepaling behoeft geen nadere verklaring.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE